

RETRIIVERITE TÕUKATSETE REEGLID

Muudatused kinnitatud EKL Nõukogu poolt 26.08.2009, protokoll nr 5
Kinnitatud EKL Volinike Kogus 29.11.2003, protokoll nr 2
Kehtivad vastuvõtmise hetkest

SISUKORD

I Üldsätted

1. Katsete korraldamine
2. Katsete edasilükkamine või ärajätmine
3. Osalemisõigused
4. Katsetele registreerimine
5. Katsete kohtunikud
6. Koerajuht
7. Katsete tulemused
8. Koerte hindamine
9. Muud küsimused

II Retriiverite tõukatse

1. Tõukatsete eesmärk
2. Hinnatavad omadused
3. Katse sooritamine
4. Saak
5. Tõukatse hindamise põhimõtted

A. Retriiverite tõukatsete sooritamise juhend

1. Üldist
2. Katsete korraldamine
3. Soorituste kirjeldus

B. Juhised retriiverite tõukatseid hindavale kohtunikule

1. Üldist
2. Omaduste hindamine

I REEGLITE ÜLDSÄTTED

1. KATSE KORRALDAMINE

1.1. Käesolevate reeglite järgi võivad ametlikke Retriiverite tõukatseid korraldada MTÜ Eesti Retriiverite Tõuühing (ERTÜ), teised retriiverite ühingud ning muud koeraorganisatsioonid, kes on Eesti Kennelliidu (EKL) liikmesorganisatsioonideks.

1.2. Kohtunikud, katse toimumise aeg ja katse tuleb kirjalikult kooskõlastada ERTÜ juhatusega ja kinnitada EKL'i poolt vastavalt EKL'i reeglitele.

1.3. Kõikides ERTÜ ja EKL poolt heaks kiidetud katsetes tuleb määrata peakorraldaja, kes moodustab korraldustoimkonna, kelle ülesandeks on katse ettevalmistamine.

Peakorraldaja ülesandeks on:

1.3.1. pidada eelnevalt ühendust kohtunikuga ja teatada talle hiljemalt neli (4) päeva enne katse toimumist täpne toimumiskoht, alguskellaaeg, juhised kohalesõiduks ja osalevate koerte arv. Juhul, kui katse peakorraldaja seda ülesannet ei täida, on hindaval kohtunikul õigus tühistada oma lubadus kohtunikuna töötada.

1.3.2. koostada katse kataloog ja tagada katsel vajaminevate dokumentide olemasolu ja lahendada võimalikud protestid.

1.3.4. tagada katse üldine sujuv kulgemine ning turvalisus.

1.4. Kohtunik vastutab, et katse viiakse läbi vastavalt käesolevatele reeglitele.

1.5. Peakorraldaja vastutab katse üldise läbiviimise ja katse turvalisuse eest.

1.6. Katsete taotlemist, korraldamist, kohtunike kutsumist, kohustusi, õigusi ja protesti esitamist puudutavates küsimustes järgitakse EKL'i kehtestatud reegleid.

2. KATSETE EDASILÜKKAMINE VÕI ÄRAJÄTMINE

2.1. Katsete ärajätmine või edasilükkamine võib toimuda järgmistel juhtudel:

2.1.1. ilmastikuolud ei võimalda katset korraldada või on koertele ohtlik;

2.1.2. korraldajatest sõltumatute tingimuste ilmnemisel;

2.1.3. katseid pole võimalik viia läbi eeskirjade kohaselt;

2.1.4. kohtunikupoolne äkiline takistus, kui ka asendajat ei ole võimalik enam saada (näiteks haigestumine, õnnetus, surm, mistahes transporditõrge vms.)

2.2. Katse edasilükkamise või ärajätmise otsustavad kohtunik ja peakorraldaja ühiselt. Kohtunikust tingitud takistuse korral otsustab katse ärajätmise või edasilükkamise peakorraldaja. Katse võidakse edasi lükata vaid üks kord ning uus katseaeg tuleb valida samal võistlushooajal ja selliselt, et see ei häiriks teisi perioodil toimuvaid katseid või eksameid.

2.3. Katsete edasi lükkamisest või ära jäämisest peab katse korraldustoimkond teavitama kõiki asjaosalisi ja EKL'i vähemalt kolm (3) päeva enne planeeritud toimumisaega. Teade tuleb edastada kirjalikult või elektronposti teel ning teates tuleb märkida edasilükkamise või ärajätmise põhjus.

2.4. Edasilükatud katse uus aeg tuleb kooskõlastada EKL-ga.

2.5. Katse edasilükkamise või ärajätmise korral tagastatakse osavõtutasu punktides 4.3-4.5 sätestatud alustel ja korras.

3. OSALEMISÕIGUSED

Retriiverite tõukatses võivad osaleda koerad, kes on vähemalt kaheksa (8) kuu vanused.

3.1. Katsetest ei saa osa võtta:

3.1.1. haige koer

3.1.2. emane koer, kel on jooksuaeg

3.1.3. tiine emane koer 30 ööpäeva enne ja 42 ööpäeva pärast poegimist

3.1.4. katset hindava kohtuniku ja katse peakorraldaja koer

3.2. Katse korraldustoimkond ja kohtunik peavad kontrollima iga koera osalemisõigust.

3.3. Katse korraldustoimkonnal on õigus piirata osavõtivate koerte arvu, kui katse organiseerimine seda nõuab.

3.4. Koera omanikule antakse katsetele pääsemisest teada hiljemalt 4 päeva jooksul peale registreerimise lõppu.

4. KATSETELE REGISTREERIMINE

4.1. Katsele registreerutakse katse korraldaja määratletud registreerimistähtaegu ja tingimusi järgides.

4.1.1. Katse korraldustoimkonnal on õigus vastu võtta vastu hilinenuid registreerimisi, kui katses on vabu kohti. Pärast registreerimistähtaja lõppu lisanduvad koerad tuleb kooskõlastada hindava kohtunikuga.

4.2. Registreerimised kehtivad vaid siis, kui osalustasu on makstud nõuetekohaselt.

4.2.1. Katse korraldaja võib välisosalejatel lubada maksta kohapeal enne katsete algust ning neil tuleb maksta kõigi registreeritud koerte eest sõltumata sellest, kas koer on kohal või mitte.

4.3. Osavõtutasu tagastatakse osaleja taotlusel, kui:

4.3.1. katse jääb ära või lükatakse edasi,

4.3.2. osalemisest loobumise põhjuseks on koera või koerajuhi haigestumine, vigastus või surm ning vastava asjaolu kohta esitatakse arstitõend,

4.3.3. emasel koeral algab jooksuaeg,

4.3.4. katsest mistahes põhjusel loobunud osaleja asemel võtab katsest osa uus osaleja.

4.4. Osavõtutasu tagastamise taotlus tuleb katse korraldajale esitada kirjalikult või elektronposti teel kaheksa (8) päeva jooksul arvates katse planeeritud toimumisajast. Taotluse hilinenult esitamise korral on korraldajal õigus osavõtutasu mitte tagastada.

4.5. Kui katse edasilükkamise korral ei ole osavõtutasu tagasi nõutud, saab sama osavõtutasu alusel osaleda katsete toimumise uuel kuupäeval.

4.6. Katsele mitte tulemisest tuleb teavitada korraldustoimkonda hiljemalt üks päev enne katse algust, välja arvatud juhul, kui teavitamine on võimatu.

5. KATSETE KOHTUNIKUD

5.1. Katse kohtunikuks saab olla EKL'i asjaomaste eeskirjade nõuetele vastav isik.

5.2. Kohtunik kutsutakse alati kirjalikult ja kohtunikule antakse osalevate koerte arv teada kohe pärast registreerimise lõppemist.

5.3. Kohtunike kutsumisel tuleb võtta arvesse katsel osalevate koerte planeeritud arv. Kohtunik määrab hinnatavate koerte arvu.

5.4. Stažeerimist teha sooviv kohtunikustaatust taotlev inimene lepib stažeerimise osas ise kokku kohtuniku ja katse korraldustoimkonnaga.

6. KOERAJUHT

6.1. Koerajuht on kogu katse jooksul koera ametlik esindaja, vaatamata koera omandisuhetest.

6.2. Koeral peab kogu katse ajal olema sama koerajuht.

6.3. Koerajuht peab täpselt järgima kohtuniku juhiseid.

6.4. Koera poolt tekitatud kahju eest vastutavad koera omanik ja koerajuht.

7. KATSETE TULEMUSED

7.1. Tulemuste kontroll

Katse sekretär kontrollib kõik tulemused ja kannab need katseprotokoll, koera hindamislehele ja muudele katsega seotud dokumentidele ning annab need kohtunikule kontrollimiseks ja allkirjaga kinnitamiseks.

7.2. Tulemuste saatmine

Katse korraldustoimkond peab ühe kuu jooksul saatma allkirjastatud protokollid ja hindamislehed EKL'le.

8. KOERTE HINDAMINE

Kõik koerad hinnatakse olenemata nende tõust samade kriteeriumite alusel.

9. MUUD KÜSIMUSED

Käesolevate reeglite üldsätetes reguleerimata küsimustes lähtutakse EKL'i poolt kehtestatud eeskirjadest.

II RETRIIVERITE TÕUKATSETE REEGLID

1. TÕUKATSETE EESMÄRK

Tõukatsete eesmärk on tuvastada, kas koera iseloom on omane retriiveri tõule ning kas koeral on eeldusi, mis võimaldavad teda koolitada pisisaagi toomiseks ja/või retriiverite jahikatseteks. Koera hinnates arvestatakse jahiomadusi puudutavaid aretuslikke eesmärke.

2. HINNATAVAD OMADUSED

Sotsiaalne käitumine, suhtumine võõrastesse inimestesse ja koertesse

Retriiverid on koostööhimulised, iseloomult erinevate olukordadega kohanevad ja tarmukad jahikoerad.

Enesekindlus ja algatusvõime

Retriiverid lahendavad neile antud ülesanded kindlameelselt ja omaalgatuslikult.

Reageerimine püssilasule

Retriiverid on (püssi)lasu kõlades rahulikud, keskendunud ja hääletud.

Otsimistahe

Retriiverid otsivad iseseisvalt, tõhusalt ja tempokalt kuni saagi leidmiseni või ärakutseni.

Äratoomistahe

Retriiverid haaravad saagi omaalgatuslikult.

Äratoomishaare

Retriiverid hoiavad saaki pehme haardega, kindlalt ja seda rikkumta.

Äratoomine

Retriiverid toovad saagid reipalt, otsejoones juhile, eelistatavalt kätte.

Ujumistahe

Retriiverid töötavad meelsasti vees.

Koostöö

Retriiverid tahavad teha koostööd oma juhiga.

3. KATSE SOORITAMINE

Kohtunik hindab koera sooritust sotsiaalse käitumise, vee-, otsimis-, äratoomis- ja jäljetöö põhjal. Soorituse alguses võib hoida koera rihma otsas.

Sotsiaalne käitumine

Katse alguses jälgib kohtunik koerte käitumist umbes kuuest koerast koosnevas rühmas ja tutvub iga koeraga. Kohtunik jälgib katse vältel iga koera käitumist erinevates olukordades.

Veetöö

Koera ujumistahet hinnatakse veelinnu äratoomise abil veest.

Koerale tehakse kaks äratoomissooritust s.t. lind visatakse vette kahel (2) korral: esimene lind visatakse kaldalt; teine lind visatakse paadist ja teise viske ajal tehakse ka jahipüssi lask õhku, ning äratoomise distants peab olema vähemalt 20 meetrit.

Otsimine

Otsimisalale paigutatakse viis (5) saaklindu nii, et lühim äratoomise distants on vähemalt 50 meetrit. Koer koos juhiga kutsutakse stardipaigale. Koer on juhi kõrval. Jahipüssist lastakse lask õhku. Samal ajal visatakse kuues saak otsimisalale. Koeral peab olema võimalus näha saagi viskamist, aga mitte tingimata saagi kukkumiskohta. Kohtuniku loal saadab juht koera otsima.

Jäljeajamine

Umbes 80 meetri pikkune jälg veetakse elutu küülikuga või metsjänesega maastikku arvestades nii, et kohtunik võib kõrvalt jälgida koera tööd nii jäljel, kui ka saagi juures. Koer peaks saagi eelistatavalt omaalgatuslikult ära tooma.

4. SAAK

Katses tohib kasutada ainult nn. elutut saaki.

Saaklinde peab olema vähemalt kahte eri liiki. Vees töötamisel peab kasutama veelindu. Jälge veetakse elutu küülikuga või metsjänesega, mis tohib kaaluda 1,5-3 kg. Kõigil osalevatel koertel peab olema sama liiki saak. Saak peab olema heas korras. Külmutatud saak peab olema täielikult sulanud.

5. TÕUKATSE HINDAMISE PÕHIMÕTTED

Hindamine

Koera hindamisel tuleb kohtunikul arvestada üldsooritust. Kohtunik peab püüdma toimida nii, et koer saab soorituste ajal kogu võimaliku abi oma eelduste näitamiseks.

Kohtunikul on õigus testida koera erinevates olukordades mitu korda, et saada võimalikult põhjalik ettekujutus koera eeldustest ja iseloomuomadustest.

Kõiki osasooritusi hindab sama kohtunik.

Katse katkestamine

Kohtunikul on õigus katse katkestada, kui koera ja juhi vaheline koostöö on nii puudulik, et katse sooritamine ei õnnestu või kui koeral on selliseid omadusi, mille tõttu katse jätkamine pole soovitatav.

Kohtunikul on õigus katse katkestada, kui koeral pole enam võimalust saada aktsepteeritud tulemust või järgnevatel põhjustel:

- täiesti ebapiisav töötahe
- ilmne paugukartlikkus
- keeldumine saagi toomisest, toomise poolelijätmine või pidev saagi pillamine
- saagi lõhkumine
- keeldumine veetööst
- agressiivsus teiste koerte või inimeste vastu
- pidev ja häiriv vingumine või haukumine
- juhi kontrolli alt väljumine

Lisaks eelnevale tuleb katse katkestada, kui koer on saanud viga tema sooritusi häirival viisil. Katkestamise põhjus ja see, kelle pärast katse katkestati, tuleb märkida hindamislehele.

Autasustamine

Koera sooritust hinnatakse põhimõttel **sooritatud – mitte sooritatud**. Katse kõik osad peavad olema sooritatud, et koer võiks saada katse tulemuse sooritatud.

Hinnang kirjutatakse Eesti Retriiverite Tõuühingu aktsepteeritud hindamislehele.

Sooritatud katse eest antakse koerale aukiri.

A. RETRIIVERITE TÕUKATSETE SOORITAMISE JUHEND

1. ÜLDIST

Koerte omaduste ja iseloomujoonte hindamine tõukatsetel eeldab võimalikult sarnaste ja võrdsete katsetingimuste loomist kõigile osalevatele koertele.

Katsetel nõutakse alati ühesugust sooritusjärjekorda: veetöö, otsimine, jäljetöö. Koerte sooritusjärjekord määratakse loosiga, aga alati nii, et ühes rühmas on vähemalt kaks (2) samasoolist koera.

2. KATSETE KORRALDAMINE

Katseid taotledes tuleb alati järgida nende kohta käivaid reegleid ja määrusi.

Kohtunike kutsumisel tuleb alati arvestada katsetele algselt planeeritud koerte arvu. Juhiseks võib pidada seda, et üks kohtunik tohib ühel päeval hinnata maksimaalselt 16 koera.

Kohtunikud kutsutakse alati kirjalikult.

Kohe pärast registreerimise lõppu teatatakse kohtunikule osavõtvate koerte arv.

Tõukatsete kohtunikuna stazheerida sooviv isik võtab ise ühendust ja lepib kokku katset korraldava toimekonnaga ning võib stazheerida juhul, kui saab kirjaliku loa korraldustoimekonnalt koos kohtuniku nõusolekut kinnitava allkirjaga.

3. SOORITUSTE KIRJELDUS

Sotsiaalne käitumine

Kohtunik kogub enda ümber ja soorituspaiga lähedusse eelistatavalt kuus (6) koera koos nende juhtidega. Rihmastatud koerad moodustavad poolkaare kohtuniku ette. Kohtunik seletab lühidalt katse kulgu ja ajakava. Samal ajal tutvub kohtunik iga koeraga ja jälgib koerte käitumist rühmas.

Veetöö

Rand peab olema lihtne ja selline, et vees sumamis maa oleks võimalikult lühike. Veeala peab olema nii suur, et koeral poleks kiusatust väljuda veest vastaskaldal ega minna saaklindu tooma mööda kallast või muuli.

Igale koerale tehakse kaks veest toomise katset, visates vette kaks veelindu. Esimene katse seisneb selles, et lind visatakse vette kaldalt. Teise katse puhul visatakse lind vette paadist ja viskega koos lastakse jahipüssist lask õhku. Juht hoiab koera soorituse alguses rihma otsas.

Laskja võib olla kas kaldal või vees, kuid vähemalt kuue (6) meetri kaugusel koerast. Koer tohib näha laskjat lasu ja viske ajal.

Otsimine

Otsimisala peab olema selline, et koer ei näe seal töötades kogu aeg oma juhti. Maa-alale paigutatakse viis (5) saaklindu nii, et koer neid ei näe. Otsimiskatsel tohib juht liikuda märgitud kaugusel ja saata koera saaki tooma eri kohtadest. Liikuv otsimine eeldab seda, et saak on paigutatud piisavalt kaugemale märgitud liikumisalast.

Koer tuleb rihma otsas otsimisaigale ja juht paneb ta istuma oma vasaku jala juurde nn. Lähteasendisse. Siis lastakse jahipüssist lask õhku ja visatakse otsimisalale kuues (6.) saaklind. Koeral peab olema võimalus näha viset, aga mitte tingimata kohta, kuhu saaklind kukub.

Laskja on viske suunas, umbes kuue (6) meetri kaugusel koerast. Vajadusel ja kohtuniku loal võib saagi viskaja teha koera tähelepanu püüdmiseks enne lasku häält. Saaklinnud laiali paigutanud inimesed lahkuvad alalt enne, kui koer saadetakse saaki ära tooma.

Pealtvaatajad paigutatakse viisil, et nad ei sega koera ja juhi tööd. Teised koerad peavad olema väljaspool nägemisulatust ja piisavalt kaugel soorituskohast.

Jäljeajamine

Veetud jälje pikkus on umbes 80 m. Jälg veetakse elutu küülikuga või metsjäneselega maastiku loomulikke liikumisradasid arvestades. Veetud küüliku või metsjänese asemel võib jätta jälje lõppu teise jänese ja jäljevedaja lahkub kohalt jälgi segamata.

Kohtunikul peab olema võimalik näha koera liikumist mööda jälge ja käitumist jäneseaga.

Jäljed on üksteisest umbes 50 m kaugusel ja kõrvutiasuvad jäljed püütakse vedada kaares vastassuundades. Avamaastik, harv taimestik ja tugev tuul eeldavad jälgede vahelise distantsi suurendamist.

Jälje vedamise ajal peavad koerad olema väljaspool nägemisulatust.

B. JUHISED RETRIIVERITE TÕUKATSEID HINDAVALE KOHTUNIKULE

1. ÜLDIST

Kohtunikud peavad järgima reegleid ja juhendeid. Hindamise põhieesmärk on määratleda, kas koera iseloom on omane sellele retriiveritõule ning kas koera on võimalik koolitada jahil käimiseks ja/või jahikatseteks. Katse on test ja parima koera valimine pole sobilik.

Kui mõnda osasooritust on raske hinnata, siis tuleb otsustada, kas koera kogusooritust saab lugeda arvestatuks või mitte. Kohtunik otsustab saadud üldmulje põhjal. Kui koera kõik osasooritused on arvestatud, loetakse sooritatuks ka katse tervikuna.

Hindamise alguses räägitakse koerajuhtidele lühidalt katse põhimõttest ja nimetatakse muuhulgas ka koht, kus saab koeri enne katset ujutada. Täpsemad juhendid antakse igale koerajuhile soorituskohal.

Pärast vee- ja otsimistööd annab kohtunik koera soorituse kohta suusõnalise hinnangu. Selles tuleb mainida, kas koer osaleb jäljeajamises või mitte. Jäljele pääsemise eelduseks on koera seniste soorituste arvestamine. Näiteks kui koer vigastas saaki, siis ta jäljele ei saa, sest on juba selge, et ta ei oska saagiga ümber käia.

2. OMADUSTE HINDAMINE

Sotsiaalne käitumine

Retriiverid suhtuvad tavaliselt sõbralikult ja aktsepteerivalt võõrastesse inimestesse ja koertes. Hindamisel peab arvestama retrieverite tõustandardites mainitud iseloomuomadusi.

Ilmselt ara, ründava või ülierutunud koera käitumine tuleb lugeda puuduseks. Mis tähendab ka seda, et koer ei osale järgmistes sooritustes.

Ujumistahe

Retriiverid töötavad meelsasti vees.

Sooritust ei loeta edukaks koeral, kes ei lähe ujuma või kes läheb vette ainult pideva julgustamise peale. Sooritust võib korrata, kui kohtunik on veendunud koera oskustes.

Veetöö ebarahuldavalt sooritanud koer ei osale otsimistöös.

Otsimistahe

Retriiverid töötavad iseseisvalt, innukalt ja oma kiirust säilitades kogu otsimistöe ajal.

Selgelt raugevat või olematut otsimistahet ei loeta sooritatuks. Sooritatuks ei saa lugeda ainult pideva sunniga töötava koera otsimistööd.

Äratoomistahe

Retriiver peab võtma saagi kõhklematult ja omaalgatuslikult.

Eri saakide puhul võib juht koera veidi julgustada, ka võib kohtunik natuke aidata. Koer peab siiski tooma kõiki katses kasutatavaid saagiliike.

Korduvad julgustamised või koera korduv keeldumine äratoomisest viivad selle osasoorituse mittesooritatuks lugemiseni.

Saagihaare

Kõige parem saagihaare on pehme ja kindel. Saagi loopimine ilma seda rikkumata või kerge haare on aktsepteeritud.

Saagi peal püherdamine, sellega mängimine või saagi lõhkumine ei ole aktsepteeritud. Kui kohtunikul on kahtlus, et koer on saagi lõhknud, tuleb tal selles veenduda enne lõpliku hinnangu andmist.

Äratoomine

Soovitav on saagi kiire toomine juhile kätte. Kerge aeglus ja saagi pillamine juhi lähedale on lubatud.

Kui koer jätab mitmed äratoomised pooleli, märgistab tihti reviiiri või ei too veelindu kaldavette, ei loeta seda osasooritust sooritatuks.

Püssilasule reageerimine

Retriiverid on püssilasu ajal rahulikud, keskendunud ja hääletud. Kerge rahutus ja vaikne häälitsemine on siiski lubatud.

Koer, kes ilmselt kardab püssilasku, kaotab seetõttu tegutsemisvõime või on häirivalt häälekas, ei läbi osasooritust.

Jäljeajamine

Retriiverid töötavad iseseisvalt ja lahendavad neile antud ülesande juhile liialt toetumata. Koer, kes ei tööta iseseisvalt või kes näiteks ei julge omaalgatuslikult jäneseni liikuda, ei läbi osasooritust.

Selle osasoorituse käigus hinnatakse koera eneseusaldust ja algatusvõimet.

Koostöö

Retriiverid teevad oma juhiga hästi koostööd. Edukalt läbitud soorituseks on vaja, et koer oleks omaniku kontrolli all.

Koer, kes ei hooli juhist, on alistunud või hirmul, ei läbi osasooritust.

Üldmulje

Ülesannete sooritamise põhjal moodustub koera omadustest üldmulje. Kokkuvõtte püütakse koostada võimalikult positiivses võtmes, kuid ära tuleb mainida ka selged vead. Vajadusel mainitakse üldmuljes ära ka instinktide kasutamine.